

Сайтът desebg.com публикува **част 10** от документалната книга на [разследващия журналист Христо Христов](#)

”
Операция МАРАТОН”

– истината за

[кражбата на Паисиевата история](#)

от Държавна сигурност в „Зограф”. В новата част се разказва за промяната на политическия климат в Гърция след края на управлението на полковниците и идването на власт на Константинос Караманлис.

Дотук в разследването:

[Част 1](#) – съдържа синтезирана информация за сензационните разкрития в архива на ДС, свързани с операция „МАРАТОН”.

[Част 2](#) – разказва за „откриването” на „Зограф” от комунистическата власт и ключовата роля на Александър Фол и Людмила Живкова при формирането на партийно-държавната политика към паметниците на българската култура зад граница, включително и към българския манастир в Света гора.

[Част 3](#) – разкрива тайните планове на ПГУ за проникване в Зографския манастир.

[Част 4](#) – представена е историята на създаването и възхода на утвърденото през 1972 г. ново направление в ПГУ за културно-историческо разузнаване.

[Част 5](#) – за първи път се разкрива при какви непригодни условия разузнаването

Операция „МАРАТОН”. Част 10: „Зограф” и Света гора след края на военната хунта

Написано от Христо Христов
Петък, 08 Февруари 2013 15:30

съхранява придобитите при специални мероприятия ценни за българската култура копия от различни архиви, документи, артефакти и произведения на изкуството.

Част 6 – разкрива първоначалните опити на ПГУ да събира разузнавателна информация за българския манастир „Зограф” в Света гора.

Част 7 – разказва за вербуването на богослова Иван Желев – „АНГЕЛОВ” за агент на ПГУ.

Част 8 – въвежда в кризата в българския манастир по време на игуменството на румънеца Дометий.

Част 9 – разказва за решаващите дипломатически ходове на БПЦ за отстояването на българския характер на „Зограф” при управлението на румънския игумен Дометий през първата половина на 70-те години на XX век.

Вселенският патриарх Димитрий удържа на думата си. През февруари 1975 г. игуменът румънец Дометий е освободен и напуска „Зограф”. От 1965 г., когато е избран за игумен на „Зограф” от българското братство под давлението на българския монах Натанаил, са изминали точно 10 години.

Изборът на български игумен

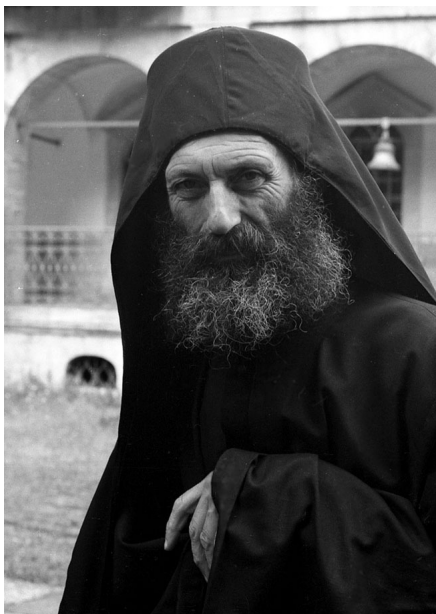
На негово място временно е избран за игумен монахът Евтимий до провеждането на

Написано от Христо Христов
Петък, 08 Февруари 2013 15:30

избор от братството. Евтимий със светско име Богомил Пенчев Цанов е сред втората група монаси от България, която през 1969 г. подсилва „Зограф”. Роден е през октомври 1926 г. в с. Енчовци, Габровско. Завършва Тревненската гимназия (1946) и Свещеническото училище в Черепишкия манастир (1951) с отличен успех. През 1963 г. е ръкоположен за йеромонах в Лясковската църква „Св. Николай” от Търновския митрополит Стефан.

Най-сигурните и активни разузнавателни източници по „ЦИТАДЕЛА” – ОР „СИМЕОНОВ” и агент „АНГЕЛОВ” са единодушни в оценката си за него. В една от първите си разузнавателни информации за „Зограф”, офицерът от резидентурата на ПГУ в Атина, работещ по линия на отдел 14, предава информация за него, дадена от българска църковна поклонническа група:

„Евтимий се е „отдал на изключителна преданост на бога като по цял ден е в църквата и непрекъснато служи на бога”. Това вършел до такава степен, че е отслабнал много. Безжизнеността му го е превърнала в една мълчалива и отпусната личност. Той е с най-високо образование – средно. Иначе и неговото съзнание, както това на другите монаси е чисто българско.”

Подобно на Пахомий и Йоан, Евтимий е възпитаник на Преображенския манастир. При посещението си в „Зограф“ през 1972 г. „СИМЕОНОВ“ описва Евтимий като 46-годишен болен от туберкулоза и флeбрит, а така също и много изтощен физически. „Благ по характер. Отдал се е само на църковна служба и от нищо друго не се интересува. Но иначе е с български дух и се солидаризира с другите без да има собствено мнение“, допълва разузнавачът. По време на кризата с опита за отстраняване на игумена Дометий, агент „АНГЕЛОВ“ в едно от сведенията си прави прогноза, която се сбъдва:

„Добродушният отец Евтимий не се меси активно в акциите против игумена, но има съзнание за опасността, която е надвиснала над българския манастир.

Сега, когато е единственият старец в манастира, бди зорко и неотменно. Въобще при настоящия състав на братството отец Евтимий се явява най-подходящата личност за игумен в случай на избор. Евтимий с признатия си благ авторитет обединява братството и примирява крайните страни.”

Промяна на Атон с идването на Караманлис на власт в Гърция

Вселенският патриарх изпълнява и другото си обещание – одобрява още двама монаси, предложени от БПЦ и те пристигат в „Зограф“. В края на 1974 г. се случва друга важна промяна в Гърция – свален е режимът на военната хунта. Управлението се поема от Константинос Караманлис. Това дава положително отражение на политиката към Атон, втвърдена по време на военния режим.

За нов губернатор на Света гора е назначен проф. Димитриос Циамис, който е роден в Серес и като малък говори добре български. По време на окупацията в дома му живее

Написано от Христо Христов
Петък, 08 Февруари 2013 15:30

българин адвокат, а така също и двама български офицери, които се държат добре с неговото семейството, и му оказват помощ. Кръстник на проф. Циамис е самият Караманлис. Режимът на Света гора се отваря, а Циамис е изключително положително настроен към България. За новата гръцка политика в Света гора българската страна е информирана по дипломатическия канал. С новия губернатор на Атон се среща представител на Генералното консулство на НРБ в Солун. В доклада му се съдържа важна информация за характера на гръцката политика на най-високо държавно ниво и за отношението към България, изложени от губернатора Циамис:

„Разглеждайки статута на Света гора той заяви, че манастирите не са гръцки, а са под покровителството на гръцката държава. По същество това е едно свято място за православната църква. Успоредно с това всеки манастир следва да запази своя национален характер, да поддържа тесни връзки с църквата в съответната страна. Изказа задоволство, че въпросите около българския манастир най-после са почти уредени, за което скромен принос има и лично той.

При посещението си на Света гора Караманлис дал указание това свещено място да стане достояние на по-широк кръг хора. Във връзка с това ще бъдат облекчени формалностите по уреждането на посещенията. Някогашните ограничения не съществуват. Лично той е на разположение и винаги можем да се обръщаме към него за съдействие.”

Стопяване на леда между БПЦ и гръцката църква

В края на май и началото на юни 1975 г. българска делегация на православната църква, ръководена от патриарх Максим е на официално посещение в Гърция. Въпреки първоначалната резервираност се стига до необходимостта от нови отношения между двете църкви и народи, страни.” Патриарх Максим се среща с председателя на републиката Караманлис, министъра на просветата и изповеданията Зепос, атинския архиепископ Серафим и други високопоставени гръцки духовни лица. По време на проведените разговори се стига до преодоляване на подозренията, недоверието и несигурността, характерни за предишни периоди.

Написано от Христо Христов
Петък, 08 Февруари 2013 15:30

„Толкова много неща ни обединяват и задължават да вървим по пътя на сътрудничеството в областта на църковния и културен живот”, казва главата на Гръцката православна църква архиепископ Серафим в искрен и пряк разговор с патриарх Максим. Двата се договарят за разширяване на контактите и укрепване на връзките между двете църкви. Църковната делегация получава разрешение за посещение на Света, но патриарх Максим отправя молба към Серафим да се даде възможност към тях да се присъединят и български дипломати. Архиепископът се разпорежда това да бъде направено веднага и българската делегация получава еднозначен отговор, изразяващ благоразположението на гръцките домакини: *„Патриарх Максим може да отиде и ако иска да вземе цяла България със себе си.”*

Българската делегация е официално посрещната в Света гора. Солунският митрополит Панталеймон отива в Атон със специален хеликоптер, за да приветства патриарх Максим от името на вселенския патриарх Димитрий. След пристигането в „Зограф” българската делегация провежда разговори с цялото монашеско братство и по отделно с всички монаси. Преобладава чувството на голямо облекчение от освобождаването на игумена Дометий. Монасите обаче не са успокоени и единни. Подозрението един към друг продължава и обстановката е преценена като сложна.

СЛЕДВА